

BIBEL

EN TIDNING FRÅN SVENSKA BIBELSÄLLSKAPET • NR 3/2023

Bibeläventyret
**VÄCKER INTRESSE PÅ
SKOLANS VILLKOR**

Religionslektionerna i Rumänien är frivilliga. Tack vare Bibeläventyret minskar risken att eleverna uteblir. / sid 9

Bibelsällskapet i Ukraina fortsätter sitt arbete med att bistå civila och soldater. / sid 12

Vilka är "judarna" i Johannevangeliet? Dan Nässelqvist förklarar. / sid 11

Apropå Bibeläventyret ...

IFB:s grundare Borislav Arapovic fick ta emot Andreas J. Sjögrens medalj och diplom under jubileet.

Institutet för bibelöversättning 50 år

En av Sveriges bibelorganisationer, *Institutet för Bibelöversättning*, firade sitt 50-årsjubileum den 27 maj vid en högtidlighet i Skarpnäcks Frikyrkoförsamling. Ett hundratal gäster från ett stort antal länder fanns på plats. Bibelsällskapet representerades av generalsekreterare Anders Göranzon.

Borislav Arapovic, organisationens grundare, fanns själv på plats och fick ta emot Andreas J. Sjögrens medalj och diplom. Fram till 1979 hette or-

ganisationen *Östbibelinstitutet*. 1993 slöts ett samarbetsavtal med *United Bible Societies*.

Under sina femtio år har organisationen översatt hela Bibeln till 18 olika språk, Nya testamentet till 26 språk och bibeldelar till 33 språk. Fokus ligger på icke-slaviska språk i forna Sovjetunionen. Den populära blå barnbibeln finns även på andra språk, sammanlagt 51 olika. Inte minst har den delats ut i Ukraina under det pågående kriget.

2

STÄDER I RUMÄNIEN HAR
BIBELÄVENTYR I SKOLORNA.
BIBELSÄLLSKAPET I LANDET DRÖMMER OM
ATT KUNNA STARTA UPP I FLER STÄDER

Bevingade ord
ur Bibeln

”Sådan moder,
sådan dotter”

Swish – så
kommer
tidningen!

Även du som ger en bibelgåva via Swish får tidningen BIBEL som en givarbonus.

Alla medlemmar och aktiva givare får tidningen för information och fördjupning.

Betydelse: att barnen tenderar att upprepa sina föräldrars vana och handlingar.

Ursprung: Uttrycket finns hos profeten Hesekiel som beskriver Jerusalemsrelation till Gud. Staden liknas vid en dotter till hettiterna, ett folk känt för sin avgudadyrkan. Hes 16:44.

Skolarbete i förändring

Förutsättningarna för att vara en kristen röst i skolan förändras ständigt. Det märker vi när vi samlas till återkommande konferenser under temat *Kyrka och skola möts*. Det är samlingar vi genomför tillsammans med Svenska kyrkan i Karlstads stift. En skolpastor sa: ”Förut pratade jag om Jesus. Nu pratar jag om det Jesus skulle prata om.”

VISSA TROR ATT det är svårt för kyrkor och samfund att få komma till skolan. Så kan det vara på sina håll, men vår upplevelse är att vi oftast är välkomna. Vi ska också komma ihåg att det redan finns kristna bland elever, lärare och övrig personal, på samma sätt som det finns personer som har andra religioner eller inte någon religiös tro alls. Skolan liknar samhället i sin mångfald.

GENOM ALLA VÅRA bibeläventyrare förstår vi att undervisning om Bibeln verkligen behövs i våra skolor. När elever lär sig de bibliska berättelserna får de inte bara kunskaper utan också redskap att tolka sina egna liv. Många är de skolbarn som sjungit med i sången *Goliath* av sångerskan Laleh. I Bibeläventyret får de förstå mer om bakgrunden till berättelsen och kanske till och med vara med och dramatisera den.

EFTERSOM BIBELÄVENTYRET ÄR uppbyggt som ett icke-konfessionellt läromedel, där eleverna är fria att tro på det sätt de vill, finns det just i Bibeläventyret också rika möjligheter att berätta om Jesus. Vi gör det utifrån läroplanens mål att eleverna ska lära sig de bibliska berättelserna. Det är oerhört värdefullt.

LÄS MER OM Bibeläventyret i detta nummer av BIBEL. Tack för ditt stöd i gåvor och förböner.

Anders Göranzon
Generalsekreterare

”När elever lär sig de bibliska berättelserna får de inte bara kunskaper utan också redskap att tolka sina egna liv.”

Anders Göranzon

BIBEL
SÄLLSKAPET

Svenska Bibelsällskapet arbetar för att Bibeln ska översättas, spridas och användas.

Vi är en del av världens största bibelrörelse United Bible Societies, UBS. Via UBS arbetar vi tillsammans med cirka 150 andra bibelsällskap för att göra världens mest lästa bok ännu mer känd och tillgänglig.

Tidningen BIBEL ges ut av Svenska Bibelsällskapet

Org nr 802000-3292

Ansvarig utgivare:
Anders Göranzon
anders.goranzon@bibeln.se

Redaktör/layoutare:
Sofie Hargemark
sofie.hargemark@bibeln.se

Omslagsbild:
Barn i Rumänien lär sig om Bibeln via Bibeläventyret.
Foto: Rumänska bibelsällskapet

Tryckeri:
Ljungbergs tryckeri, Klippan, 2023

ISSN 2000-7752

Adress:
Bangårdsgatan 4 A, Uppsala

Telefon:
018-18 63 30
Mån-fre 10-12, 13-16

Mejl:
info@bibeln.se

Webbplatser:
www.bibelsallskapet.se
www.bibelbutiken.se
www.bibeln.se

Ge en gåva
Välkommen att ge en gåva till Bibelsällskapets arbete!

Swish 900 6263
Pg 90 06 26-3
Bg 900-6263

Törstar efter kunskap

När vi samlar in pengar till bibelarbetet i Kina talar vi oftast om bibeltryckning på bibeltryckeriet i Nanjing och bibelspridning. Att dessutom stötta pastorer och predikanter med teologiskt studiematerial är en annan viktig del i insatserna. I takt med att antalet kristna ökar, ökar också behovet av kunniga församlingsledare.

TEXT: LOTTA RING, PRICILA FAN, MAY ANG, MARCUS XIAO BILD: CHINA CP

NÄR KINA NÄMNS i nyhetsflödena märker man snabbt hur oerhört komplext landet är med sina stora inkomstskillnader och ett i flera hänseenden speciellt politiskt styre. Bibelinsatser och bibelspridning innebär en komplicerad balansgång eftersom myndigheterna vill kontrollera all religiös verksamhet. Men våra kinesiska bibelkollegor på China Partnership och deras samarbetande kyrkor lyckas nå ut och nå vidare. Antalet kristna ökar där evangeliet är tillgängligt.

Särskilt på Kinas landsbygd sprider sig evangeliet snabbt mellan vänner som kan berätta om egna troserfarenheter och bibeltankar. Det märks bland annat när etniska mino-

riteter får sin första bibelöversättning och kan läsa Bibeln på sitt modersmål.

Samtidigt är Kina ett land med massiv urbanisering. Människor flyttar till miljonstäderna. Klassklyftorna ökar. Livsstilen i städerna med större anonymitet utmanar kyrkorna. Bibelarbetet behöver vara fokuserat och engagerat.

Bland annat behöver kyrkorna hjälp att utbilda och utrusta lekmannapredikanter och teologistudenter med studiebiblar och studiematerial.

LUO ZHUOYUAN är en av de nyexaminerade eleverna från bibelskolan i Jiangxi. Hon är lycklig över teologiböckerna hon fått ta emot tack vare stöd från bibelsällskap inom United Bible Societies, UBS.

– När jag öppnade teologiböckerna kände jag en tacksamhet som bara vällde fram.

Att vara utrustad inför mitt predikande och mitt undervisande är avgörande. Jag är ivrig att få göra skillnad och bära frukt åt Guds rike, berättar Luo.

2003 GICK LUO för första gången till kyrkan tillsammans med en vän. Den gamla kyrkan stod i stark kontrast till den jäktiga staden utanför. Det var där hon fann tröst i predikantens innerliga ord och körens lugnande psalmer.

– De kraftfulla orden ”Jesus älskar mig” fyllde en tomhet i mitt hjärta, säger Luo.

Hon hade känt sig som en drivande tångruska, rotlös och ensam. Ovanpå det hade hon problem med sina relationer och sin hälsa. Hon var missnöjd med sitt liv, men hur mycket hon än försökte kände hon sig tom djupt inuti. Nu fick hon en annan förtröstan.

Även värmen och kärleken som Luo upplevde från den kristna gemenskapen rörde henne på djupet, och hon fann en plats där hon hörde hemma. Kyrkan blev hennes tillflykt, och hon längtade efter att få lyssna på predikan varje söndag. Fastän hon inte förstod allt kände hon sig ofta inspirerad.

ETT ÄR SENARE lät Luo döpa sig och började sjunga i kören och hjälpa till med gudstjänsterna. Men Luo längtade efter en djupare förståelse av Bibeln. När möjligheten kom att gå på bibelskolan i Jiangxi tvekade hon inte att söka, och hon blev antagen och studerade i tre år.

Luo berättar att de teologiböcker hon har fått ta emot – *Kinesiska studiebibeln, En modern analys av Bibeln, Nya Bibelguiden och Tien Daos kommentar till Johannes-evangeliet i två volymer*

– har gett henne en djupare förståelse.

– Jag känner mig rustad att gå ut i världen och bära frukt – frukt som består. Jag är tacksam för denna gåva som kommer att hjälpa mig på vägen. Jag är så glad över det stöd och den kärlek jag har fått ta emot tack vare bibelsällskapen. Deras bibelvänner har gett pengar så att jag får uppleva Guds ständiga omtanke och vägledning med hjälp av böckerna, säger Luo.

LUO ÄR EN AV de 4 000 pastorer och studenter i Kina som var och en vid årets slut får ta emot en uppsättning teologiböcker att använda i tjänsten. Tillsammans kommer de att göra skillnad för hundratusentals troende i Kina. Att utrusta studenterna med teologisk litteratur är avgörande.

Att vara verksam som präst eller predikant i Kina är dock en oerhört slitsam uppgift. Bristen på utbildade pastorer är enorm, så en pastor kan få serva flera församlingar. Vantolkningar och irrläror är tyvärr vanliga problem, så därför är de pastoral insatserna extra viktiga, särskilt bland nykristna.

Många gånger kan pastorerna dessutom behöva ha extrajobb för att klara sin försörjning, till exempel som lantbrukare. Korta fortbildningskurser är ett välkommet avbrott och en källa till ny energi.

PREDIKANTEN LIN ZHUANGYING har tillsammans med hundra andra predikanter deltagit i en bibelfortbildning i Hubei med stöd av United Bible Societies

– Det har varit en andlig fest! säger Lin med uppriktig känsla.

– Vi har inga sådana här kurser i de lantliga kyrkorna. Jag tänker att bibelsällskapen och deras givare som stöttar vår utbildning faktiskt är som en kanal för Guds kärlek!

FORTBILDNING ÄR viktigt för alla som kämpar lokalt med att betjäna små församlingar.

Lin och hans fru gick ut i tjänst 2011 efter att ha gått bibelseminarium. De lämnade ett relativt välbeställt stadsliv i kustprovinen Fujian bakom sig och flyttade till en liten stad i Hubei-provinen för att arbeta heltid som predikanter för en lokal kyrka. De välkomnades av cirka tjugo troende.

– Vi trodde att om vi följde samma modell för utveckling som kyrkan vi kom från så skulle den här kyrkan växa lika mycket. Men så blev det inte, säger Lin.

De kom att upptäcka att på grund av en tidigare irrlära i området hade lokalbefolkningen en del missuppfattningar om kristendomen. En del troende hade lämnat kyrkan och mångas attityd hade hårdnat.

Under åren som följde åtog sig Lin och hans fru ett pionjärbete genom att starta upp flera verksamheter från grunden. Men utmaningarna hopade sig på vägen.

De hade brist på pedagogiskt material och teologisk litteratur.

– Ibland kunde vi hitta något online som vi kunde skriva ut, men det var bristfälligt.

LIN BÖRjade KÄNNA sig dränerad på energi. Han hade predikat och undervisat nästan varenda dag de senaste åren på dagliga bönemöten, bibelstudier och gudstjänster.

– Efter år av tjänande kände jag mig helt utmattad, berättar Lin.

Därför uppskattar Lin bibelutbildningen som ett tillfälle att återhämta sig, växa och träffa andra predikanter. Han förklarar att

Lin Zhuangying delar med sig av sin glädje och de utmaningar han möter som predikant.

det är vanligt att predikanter i gräsrotskyrkor känner sig ensamma och trötta.

– Dessa fyra dagar av fortbildning ger tillbaka kraften i kropp, sinne, och själ.

LIN MEDGER ATT på grund av den hektiska arbetsbördan har han och hustrun inte alltid tid att studera Bibeln regelbundet.

– Vi ber andra troende att läsa Bibeln fastän vi själva inte klarar att läsa den regelbundet. Vi lever ju inte som vi lär, bekänner Lin.

Därför är han tacksam för den uppmuntran kursens lärare kom med när de berättade om olika metoder för bibelläsning.

– Det här är nya grepp för oss och en hjälpsam påminnelse om att leva av Guds ord. Vi gör en omstart.

Lin uppskattade också lektionen om *Att urskilja irrläror*, som var mycket relevant för hans kyrka. Han berättar att hans kyrka nyligen infiltrerades av en kult som riktade in sig på unga människor och försökte lura dem bort från den kristna tron.

Med detta i åtanke fann han även lektionen *En introduktion till systematisk teologi* hjälpsam och säger:

– När predikanter sätter sig in i systematisk teologi kan de lättare urskilja falska läror. Med en sund teologisk förståelse kan de tjäna kyrkan bättre.

Ett av Lins favoritord i Bibeln är: *”Var tapper och stark! Låt dig inte skrämmas, bli inte förskräckt! Herren, din Gud, är med dig i allt vad du gör.”* (Josua 1:9).

Vi får fortsätta tänka på och stödja Lin och alla de andra som kämpar för de kristna i Kina.

”TÄNK ATT BIBELN var så här spännande! Roligt att få smaka saltvatten från Döda havet!”

När en klass haft ett Bibeläventyr med en instruktör som hälsat på i skolan är de flesta av elevernas omdömen efteråt mycket positiva. Tack vare sin strävan att återberätta Bibelns berättelser på ett så levande sätt som möjligt, utan att tolka texten, fortsätter Bibeläventyrets koncept att vara populärt. Det är den enkelt största satsningen att förmedla Bibeln till svenska elever sedan kyrkan själv hade hand om undervisningen.

VI PÅ Bibelsällskapet törs vara lite stolta, men inte nöjda. Alla fjärde- och femteklassare borde få uppleva Bibeläventyret, men i dag når Bibeläventyret bara en bråkdel.

Fler instruktörer behövs. Skolan väntar på vår hjälp!

Vill du vara med och ge kommande generationer kunskaper om Bibeln? Nu samlar vi in pengar till Bibeläventyret i Sverige och Rumänien. Din gåva blir en investering i framtidens bibelkunnande.

LOTTA RING
INSAMLINGSANSVARIG

Stöd
Bibeläventyrets
skolsatsning i Sverige
och Rumänien med en gåva!

Bg 900-6263
Swish 900 62 63

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Äventyret som barnen minns

Det är inte självklart att våra yngre generationer känner till Bibeln. De behöver baskunskaper och sammanhang. I enlighet med skolans läroplan ger Bibeläventyret barn i årskurs fyra och fem en röd tråd genom Bibelns berättelser. Pedagogiken innebär att de får använda alla sinnen via rörelser, drama, nyckelord, tricks, rim och rap. Nyfikenheten kittlas och alla barn är aktiva.

TEXT: LOTTA RING BILD: GARRETT JACKSON, OLOF BRANDT

”DET BÄSTA var att vi lärde oss saker om Bibeln, för jag visste inget om den.” Så skrev en elev i sin utvärdering av ett Bibeläventyr.

Många elever får inga, eller väldigt korta möten med Bibeln i dag. Tack vare Bibeläventyret får 30 000 elever varje år möta Bibelns berättelser.

I LÄROPLANEN står det: ”I dagens samhälle, som är präglad av mångfald, är kunskaper om religioner och andra livs-

åskådningar viktiga för att skapa ömsesidig förståelse mellan människor.” (Lgr 2022) Bibeln är inte bara viktig för att förstå sitt eget sammanhang och

Bibeläventyrets ledare Andreas Hultsten håller bibellektion.

andra kulturer, utan också för att få berättelser att spegla sig och sitt liv i.

BIBELÄVENTYRET ger eleverna hela Bibelns röda tråd och de klassiska berättelserna. Undervisningen utförs främst av anställda eller volontärer i en församling som utbildat sig till instruktörer med titeln bibeläventyrare. Varje år måste de förnya sin licens. Bibelsällskapet erbjuder dem också kontinuerlig fortbildning.

Många positiva slutsater i professors uppsats

Professor emeritus Lars Naeslund säger att han är ”retired, but not tired.” Han använder mycket av sin energi till att på akademisk nivå studera hur Bibeläventyret fungerar i praktiken och hur det landar hos elever, lärare och instruktörer. Lars sitter även i Bibeläventyrets vetenskapliga råd. Han presenterar sig själv som ”Psykolog, pensionerad lärarutbildare, professor i pedagogik, teologistudent och Jesu lärjunge”. 2020 skrev han en magisteruppsats om Bibeläventyret.

TEXT: ANDREAS HULTSTEN, NATIONELL SAMORDNARE BIBELÄVENTYRET, SOFIE HARGEMARK, REDAKTÖR

GENOM SINA undersökningar av Bibeläventyret ser Lars Naeslund att både elever och lärare tycker att Bibeläventyret är roligt och annorlunda. Elevernas delaktighet och materialets åskådlighet gör att lärandet underlättas. Många lärare är tacksamma över att instruktörerna tillför kompetens i ett ämne som de tycker är svårt samtidigt som innehållet är förenligt med läroplanen.

DET FINNS nästan 800 aktiva instruktörer och därmed nästan 800 olika sätt att utföra Bibeläventyret på. Instruktörskursen och manualen ger en gemensam ram och är en hjälp och trygghet för dem, särskilt i början.

– Liksom musiker som följer samma noter, men framför samma stycke på olika sätt, tar instruktörerna ut svängarna och sätter sin personliga prägel på framförandet, vilket gör det mer intressant, berättar Lars.

INSTRUKTÖRERNA betonar olika saker i sina framföranden. Lars kallar dessa för profileringar. I sin senaste studie undersöker han hur fem instruktörers profileringar av Bibeläventyret landade hos eleverna. Dessa var lärande genom trolleritrick, Vem var Je-

sus?, Våra högtider, Varför blev Jesus avrättad? och Hur hänger GT och NT ihop? För att få veta hur dessa hade hjälpt barnen i lärandet hade han gruppsamtal med dem efter att de fått vara med om Bibeläventyret. Resultaten var uppmuntrande. Trolleritricken var en hjälp för eleverna och tog inte fokus från innehållet. I samtalen var teologiska kommentarer fyra gånger vanligare än kommentarerna om tricken i sig. Barnen hade också förstått att frågan om Jesu identitet är omfattande och gav komplexa reflektioner i samtalen.

Samtalen om högtidernas innebörder genomsyrades av respekt mellan kristna, muslimer och sekulariserade elever. Eleverna insåg även varför Jesus blev ett problem för makt-havare, och de såg kontinuiteten mellan GT och NT, men också skillnader i tyngdpunkt.

ENLIGT LARS verkar Bibeläventyrets pedagogik ha en positiv inverkan på elever som annars inte passar in i skolans upplägg.

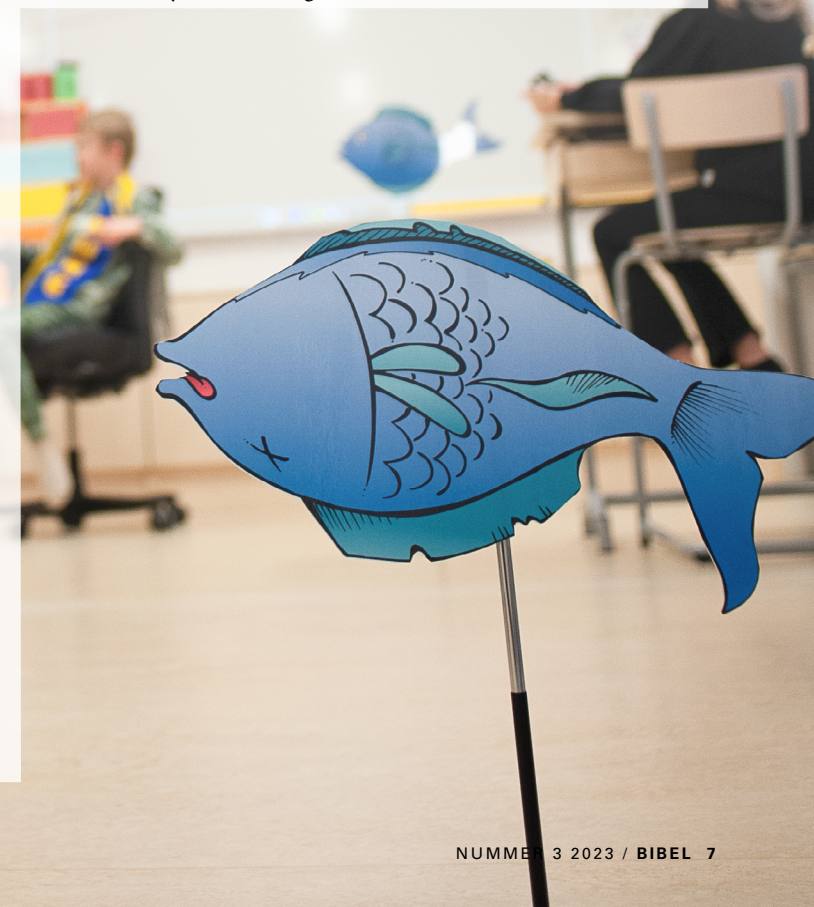
– Det finns flera solskensberättelser om elever som inte kommit till sin rätt i skolans övriga undervisning men som älskat att vara med på Bibeläventyret.

LARS NAESLUND berättar att han inte har sett någon skillnad på hur elever med olika religionstillhörighet uppfattade Bibeläventyret. Elever med agnostisk eller muslimsk förankring tenderade att visa samma acceptans som praktiserande kristna elever. Och han har sett att Bibeläventyret har ökat barnens kunskap i bibelkunskap.

– Samtalen visade att det inte enbart gav minneskunskap, utan även insikter och reflektioner. Även nya förhållnings-

sätt kunde noteras, såsom önskan att lära sig mer. En elev sa till exempel: ”Nu vill jag lära mig mer, för om det kommer förbi någon gammal kvinna eller man som frågar om jag vill höra om Jesus, för jag tror på honom, då svarar jag ja. Det hade varit jättetrevligt att veta mer.”

FOTO: PRIVAT

Bibeläventyret – ett led i relationen mellan kyrkan och skolan

Sussie Kårlin är kyrkoherde i Ryssby-Åby pastorat, strax norr om Kalmar. Hon har sina rötter inom EFS i Jämtland och är utbildad bibeläventyrare sedan många år.

TEXT: ANDREAS HULTSTEN,
NATIONELL SAMORDNARE BIBELÄVENTYRET.
BILD: OLOF BRANDT

Hur använder ni Bibeläventyret i er församling?

– Bibeläventyret är ett led i vårt pedagogiska arbete inom relationen kyrka-skola. Vi erbjuder skolorna i vårt pastorat olika upplevelser utifrån ålder. Förskoleklass och årskurs ett får ett jul-/adventspel. Årskurs två och tre får påskvandringar av olika slag. Årskurs fyra får Bibeläventyret GT och årskurs fem Bibeläventyret NT. Årskurs sex får allhelgonavandring på kyrkogården.

Varför använder ni Bibeläventyret?

– Vi tycker Bibeläventyret är ett mycket roligt och pedagogiskt sätt att återberätta Bibelns berättelser på, och det hjälper oss också att bygga relationer med skolan. Konceptet uppskattas av både lärare och elever! Eftersom våra instruktörer använder så många olika pedagogiska grepp blir det spännande.

Får Bibeläventyret fler konsekvenser?

– De som har fått Bibeläventyret i mellanstadiet har i regel positiva erfarenheter av det, vilket ger ringar på vattnet. Vi har märkt att konfirmander som tidigare fått Bibeläventyret

ibland reagerar under konfåret och säger: "Det här har vi hört förut! Var det inte en rörelse? Eller en rap?" Då brukar vi plocka upp rapen eller rörelsen igen för dem.

Jag brukar använda stora Bibeln för att synliggöra det bibliska biblioteket av böcker och deras olika stilar. Det gör jag även för vuxna i bibelstudier och i Alphakursen.

Hur hinner de anställda med att göra Bibeläventyr?

– Hela kontaktarbetet skola-kyrka prioriteras av präst, församlingspedagog och assistenter och lekmän så att många kan närvara i dramen, vandringar med mera. Det blir roligast då och värdefullt för fler. Vi har därför två utbildade instruktörer i personallaget, som brinner för Bibeläventyret.

Hos oss är det främst prästerna som varit licenserade instruktörer och varit ute i klasserna. Pedagog och assistent hänger dock med, eftersom de känner många av barnen från våra verksamheter.

Ytterligare stöd till lärare
Bibeln i skolan är en resursbank med material och lektionsförslag för lärare på grundskolans alla stadier. Med Bibeln som primär källa och med dess bredd som teologiskt, historiskt och litterärt verk innehåller webbplatsen lektionsförslag i bland annat svenska, bild och SO-ämnen.
Se: bibelniskolan.se

Rörelser och elevhäften är några av de pedagogiska verktyg som används i Bibeläventyret. Här gör klassen rörelsen som symboliserar Samuel som blir väckt av Gud.

Nyfiken på Bibeläventyret?

Så här kan du gå vidare:

Webbinarium via Zoom

Under en timme visar vi materialet, berättar om upplägget och svarar på frågor. Ungefär en gång per månad, se kalendern sidan 15. Kostnadsfritt.

Bibeläventyrsgudstjänst

En instruktör kan ta hand om en gudstjänst och ge smakprov på vad Bibeläventyret är. Det blir en pedagogisk och rolig gudstjänst för alla åldrar, kostnadsfritt.

Prova-på-bibeläventyr

Finns inte Bibeläventyret på din ort kan vi genomföra ett kostnadsfritt äventyr på en skola hos er, och personer från församlingar på orten kan komma och se.

Instruktörskurs

Varje termin genomför vi två instruktörskurser för Bibeläventyret GT. Fyra dagar på en kursgård någonstans i Sverige, se kalendern sidan 15.

Se bibeläventyret.se för mer info och anmälan till allt ovan.

Bibeläventyret växer i Rumänien

Under 50 år av kommunistiskt styre var religionsundervisning förbjuden i Rumäniens skolor. Trots att det gått 30 år sedan styret föll har väldigt få pedagogiska material för kristendomsundervisning utvecklats. Därför har Bibeläventyret i Sverige hjälpt till att utbilda instruktörer och starta Bibeläventyret i Rumänien.

TEXT: LOTTA RING

EFTER ATT pandemin släppte sitt grepp om Rumänien gör nu Bibeläventyret succé i skolorna. Metodiken får med barnen på noterna, och det var något av det rumänska bibelsällskapets dröm. Religionslektionerna är frivilliga, och det finns risk att barn vägrar att delta i undervisningen om den klassas som trist och tråkig. Nu kommenterar barnen lektionerna med positiva tongångar, och lärare som fått smaka på pedagogiken är inte långt efter.

– Jag ger det här projektet högsta betyg! Den stora Bibeln väckte min nyfikenhet, och barnen gillade passet väldigt mycket. Det här fick oss att smälta, säger läraren Michaela.

En svärflörtad kung utsätts för övertalningsförsök när eleverna dramatiserar bibelberättelsen.

I Rumänien arbetar de också med den stora klassrumsbibeln med små askar där instruktören lagt en liten sak som symboliserar något i varje bibelboks handling. Elevhäften är översatta från svenska.

FOTO: RUMÄNSKA BIBELSÄLLSKAPET

BIBELSÄLLSKAPET i Rumänien klarar nu att själva utbilda instruktörer, och några lärare som börjat arbeta med konceptet är helnöjda. Soterius Tataru som är religionslärare säger:

– Jag är teolog, och med alla mina teologiska studier och kunskaper har jag aldrig hittat en enklare och mer korrekt metod för att presentera Gamla testamentet som är så komplext och svårt att förstå.

Liksom i Sverige använder bibeläventyrarna flera olika pedagogiska redskap under lektionerna,

som till exempel stora bilder och ett elevhäfte att skriva i. Eleverna blir delaktiga genom att vara med i dramen och ramsor, och de förflyttas till Bibelns länder genom att klassrummet får bli en stor karta över Bibelns geografi där olika karttecken sätts upp.

NU BEHÖVER fler lärare utbildas till instruktörer, men också få klassmaterial med stöd från oss i Sverige. De bibeläventyrare som kommit i gång undervisar i städerna Constanta och Timisoara, men även barn i andra städer måste få chansen till äventyr. Drömmen är också att anpassa Bibeläventyret för barn med funktionsnedsättningar.

**Stöd
Bibeläventyrets
skolsatsning i Sverige
och Rumänien med en gåva!**

Bg 900-6263
Swish 900 62 63

**90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL**

Den senaste gången bibelsällskapens World assembly hölls var 2016 i Philadelphia. Resultaten av samtalet blev *The Philadelphia promise* som stakade ut fokusområden för arbetet de kommande åren. Årets world assembly kommer fokusera på de sex stora samtalen.

Uthållighet i uppdraget och skapelsevård på agendan under World Assembly

I höst samlas representanter för alla bibelsällskap i världen till generalförsamling, på engelska World Assembly. Mötet hålls vart femte till åttonde år. Förra mötet hölls i Philadelphia i USA 2016. Årets möte äger rum i Egmond aan Zee i Nederländerna den 12–18 oktober. Svenska Bibelsällskapet representeras av vice ordförande Karin Wiborn och generalsekreterare Anders Göranzon.

TEXT: ANDERS GÖRANZON BILD: MARY FRANK

INFÖR MÖTET PÅGÅR sex så kallade stora samtal, *big conversations*, runt om i bibelsällskapen. En fråga handlar om hur vi som bibelsällskap är med och ökar bibel-engagemanget. Ibland gör vi det själva, men oftast är vi ett stöd för kyrkor och samfund. Lika grundläggande är vårt uppdrag att översätta Bibeln till olika språk. Vad är det som gör bibelsällskapens översättningsarbete unikt? Det är den andra frågan. Vi arbetar, för det tredje, med att stötta varandra vad gäller uthållighet i vårt uppdrag. Här handlar det om hur vi är organiserade och på vilket sätt vi kan få stabilitet rent ekonomiskt. En fjärde brännande fråga gäller den digitala utvecklingen som går rasande fort i vår värld. Vad betyder det för vårt arbete?

DET FEMTE SAMTALET rör klimatet. Glädjande nog är Svenska bibelsällskapet pådrivande i detta avseende. Nummer 1/2022 av tidningen BIBEL var ett temanummer om skapelsevård, som är det be-

grepp bibelsällskapen använder. Den sista stora frågan som diskuteras är hur bibelsällskapen kan finnas till för migranter. Världens flyktingar såväl som gästarbetare och andra människor som lever långt från sitt hemland behöver också få möjlighet att läsa och höra Guds ord på sitt hjärtas språk.

DESSA SAMTAL FÖRS alltså redan nu på olika sätt. I oktober kommer de att ligga till grund för de beslut som fattas. Världens 150 bibelsällskap tar då ut en gemensam riktning för de kommande åren. Om detta kommer vi att återkomma i nästa nummer.

OM DU SOM läser denna text vill bidra med tankar och synpunkter är du mer än välkommen att höra av dig till Karin Wiborn eller Anders Göranzon. karin.wiborn@equmeniakyrkan.se anders.goranzon@bibeln.se

Samråd och utbyte när generalsekretare från Norden och Baltikum möttes

Den 15–16 juni samlades generalsekretärerna för de baltiska och nordiska bibelsällskapen i Helsingfors. Det är en årligen återkommande träffpunkt där ledarna för bibelarbetet i regionen har möjlighet att samråda. I regionen finns nio bibelsällskap, tre i Baltikum och sex i Norden. Färöarna har ett eget, trots att nationen formellt hör till Danmark. Svenska Bibelsällskapet stod värd för mötet 2019. Under 2020 och 2021 fick möten hållas digitalt på grund av pandemin. Förra året ägde samlingen rum i Oslo.

Samtalen denna gång rörde sig mycket kring hur bibelsällskapen är organiserade och på vilket sätt arbetet finansieras. Det finns många gemensamma drag som att kollektorer och insamling är avgörande. Även försäljning av biblar och annan litteratur är betydelsefullt.

Detta år deltog även Georgios Sochos från *United Bible Societies*, som berättade om den kommande generalförsamlingen i Nederländerna i oktober, som vi skriver mer om i artikeln till vänster.

Vilka är ”judarna” i Johannesevangeliet?

Många som har läst Johannesevangeliet har nog reagerat på att ordet *judarna* återkommer ofta och på besynnerliga sätt. *Judarna* används inte sällan för att identifiera Jesu motståndare, ibland så att det låter som om inte Jesus själv var jude: ”Judarna började nu förfölja Jesus”, Joh 5:16. Jesus var givetvis en jude, så vad menas med termen *judarna* i Johannesevangeliet?

Dan Nässelqvist, docent i Nya testamentets exegetik och en av primäröversättarna i arbetet med NT2026, förklarar.

TEXT: DAN NÄSSELQVIST, PRIMÄRÖVERSÄTTARE NT2026

OM MAN TITTAR närmare på varje ställe där *judarna* nämns framträder snart en bild av att ordet används om fyra olika grupper.

Först och främst används *judarna* på ett naturligt sätt om det judiska folket, till exempel i 4:22: ”frälsningen kommer från judarna”, 6:4: ”påskan, judarnas högtid” och 19:40: ”så som det är sed för judarna att göra vid begravningar”.

Det tycks också förekomma i en snävare bemärkelse om folk från Judeen, området runt Jerusalem. Det är bakgrunden när Jesus får veta att hans vän Lasaros är sjuk och därför vill gå tillbaka till Judeen, medan lärjungarna tycker att det är för riskabelt: ”Rabbi, nyss ville judarna stena dig”, se Joh 8:59 och 10:31, ”och nu går du dit igen?”, Joh 11:8.

Ett tredje sätt som *judarna* används på är som ett begrepp för de judiska ledarna i Jerusalem. När det till exempel i Joh 18:14 sägs att översteprästen Kajafas hade gett *judarna* rådet att det var bättre att en enda människa, det vill säga Jesus, dog för folket,

så bestod *judarna* av överstepräster och fariseer, se Joh 11:47–48.

Till sist förekommer också *judarna* om olika personer som är fientligt inställda till Jesus. De muttrar över honom, Joh 6:41, misstror honom, Joh 8:57, kallar honom besatt, Joh 8:48, försöker stena honom, Joh 10:31, och begär att han ska avrättas, Joh 19:7.

INOM FORSKNINGEN är en vanlig förklaring till den svärfångade termen *judarna* i Johannesevangeliet att författaren har tagit sin tids konflikter mellan tidigkristna Jesustroende – varav en del var judar – och andra judar och skrivit in dem i själva evangeliet. Den exkludering som

beskrivs i Joh 9:22, ”judarna hade kommit överens om att den som bekände Jesus som den Smorde skulle uteslutas ur synagogan”, var fömodligen en verklighet som många Jesustroende judar upplevde. Kanske är det därför juden Jesus framställs som något annat än gruppen *judarna* i Johannes-evangeliet och med viss distans talar om ”er omskärelse”, Joh 7:22, ”er lag”, Joh 8:17 och ”Abraham, er far”, Joh 8:56.

Judarna i Johannesevangeliet är alltså en litterär konstruktion och samtidigt något som vittnar om ett ömt och ännu öppet sår mellan trosfränder.

Tala väl
”Hur kan jag sjunga min sång till Jesus utan att tala illa om de andra?” Frågan formulerades av Kristina Stendahl, och denna bok vill hjälpa predikanter att tala väl om andra trosbekännare, samtidigt som den erbjuder nya perspektiv på evangeliebokens predikotexter.

Boken hittar du hos Bibelbutiken.

En målning av Johann Georg Trautmann föreställande Jesus inför Kajafas och Petrus förnekelse.

En snabbkurs i bön pågår i byn Kutuzivka. Tillsammans med bibelvolontären ber barnen om fönster och dörrar som går att stänga, stadiga golv och tak. De tackar för sina familjer och maten de har fått i dag ...

Envisa kämpar

Berättelserna vi får från bibelkollegorna i Ukraina är hjärtskärande. De fortsätter att undsätta människor, ge ut förnödenheter och mediciner, och självklart biblar till barn och vuxna. De kommer som katalysatorer för hopp där allt är raserat, jagade av ryska drönare som avslöjar deras bilars position för artillerier längs vägarna. Och de är så trötta och slitna, men de fortsätter att hjälpa. Vi i Sverige får skänka pengar så att de kan fylla förråden.

TEXT: LOTTA RING BILDER: UKRAINSKA BIBELSÄLLSKAPET

Många av de vägar bibelteamet kör på är betydligt mer svårframkomliga än den på bilden. Hotet om beskjutning gör att de ändå måste köra så fort de kan. Människor och bilar far illa på de skadade, skumpiga vägarna.

Anatoliy Raychynets på ukrainska bibelsällskapet tackar för stödet från Sverige.

Människor som försöker leva vidare i Charkivprovinsens sargade landskap får bröd och biblar.

Skyddsvästarna är på och sinnena är på helspänn. Bor det fortfarande någon här?

Tårarna rinner när kvinnan tar barnbibeln i famnen. Bibelbesöket betyder mycket.

LifeLight-lyktor med ljudbiblar är välkomna överraskningar i skyddsrummen.

Krigsstressen tar något oerhört. Bibelsällskapet startar trauma-grupper för barn.

Hallå där!

Arbetet med att översätta Nya testamentet är i gång. I varje nummer av tidningen finns vår serie där vi får veta mer om de tio som arbetar med den. Denna gång berättar Rikard Roitto, primäröversättare, om sin syn på uppgiften.

N²⁰₂₆

Vad fick dig att anta uppdraget?

– Det är inte varje dag man får frågan om att hjälpa till med att översätta världens mest lästa bok. Som bibelvetare och pastor i Equmeniakyrkan så känns det som ett av de finaste uppdrag jag kan få.

Vad är din bakgrund, vad tror du att du kan tillföra arbetet?

– I min forskning har jag sysslat en del med kognitiv lingvistik för att reflektera över hur första århundrandets läsare av Nya testamentet förstod och påverkades av bibelns texter. De redskapen har jag också nytta av när jag ska tänka på hur vi kan göra en översättning som så väl som möjligt motsvarar budskapet i den grekiska texten.

Vad ser du för utmaningar och glädjeämnen i arbetet?

– Varje vers jag översätter är full av utmaningar eftersom jag måste ta hänsyn till alla våra översättningsdirektiv, som i praktiken ofta krockar med varandra. Då är det bra att vi jobbar i team och kan diskutera vägval med varandra. Det är ett väldigt kreativt och handfast arbete att sitta och klura på vilka formuleringar på svenska som fångar den grekiska textens betydelse bäst och snyggast.

Materialtips

Vi packar väskor

SOMMARENS insamling *En bibel i varje skolväska* i Dominikanska republiken har fått ett fint gensvar hos bibelvännerna i Sverige. Nu när skolterminen börjat förbereder det dominikanska bibelsällskapet nya bibel- och bokutdelningar till skolbarn i alla åldrar på både sekulära och kristna skolor.

Projektledaren Esther Noboa berättar att barn som redan hunnit få nya bibelböcker har visat stort läsintresse.

– Många av dem bär med sig sin bibel hem, och sedan med till kyrkan när de går dit tillsammans med familjen. Det är så roligt att höra, berättar Esther som hälsar varmt till alla som hunnit ge till insamlingen.

Vill du packa en elevs väska med en fin bibel kan du ge via Swish 900 62 63 eller Bg 900-6263. Märk ”Dominikanska”.

Korsordsvinnare Bibel 2/2023

Rätt svar på Bibelkrysset i förra numret av tidningen: *Familj i Bibeln*.

Vinnare:

1. Rolf Johansson, Habo
 2. Marie Ahlgren, Korsberga
 3. Agneta Mattsson, Umeå
- Stort grattis till er! Era böcker kommer på posten.

Jag önskar information eller material:

- ☐ Jag vill bli stödmedlem i Bibelsällskapet för
 - ☐ 200:- per år, eller ☐ 1 500:-, livslångt medlemskap
- ☐ Jag vill få tidningen BIBEL 4 ggr/år
- ☐ Jag vill bli fast givare varje månad via autogiro
- ☐ Jag beställer folder om Bibeläventyret, antal: _____
- ☐ Jag önskar beställningsblad för gåvogram Högtid/Minne
- ☐ Jag önskar information kring att skriva testamente
- ☐ Jag beställer häftet *Räkna stjärnorna* med 15 kända bibeltexter
- ☐ Jag beställer *Hitta rätt i Bibeln*, en hittlista med verstips

Klipp ut och sänd talongen till:
Bibelsällskapet, Bangårdsgatan 4A
753 20 Uppsala

Namn _____

Adress _____

Postnr. _____ Ort _____

Tel _____ Mob _____

Mejl _____

Här kan du beställa information och material från Bibelbutiken.se

1

Årets julkort

Framtagen av Svenska Bibelsällskapet och Bibelbutiken tillsammans med Ukrainas bibelsällskap. Målning av Yuliya Gerych, Lviv, Ukraina.

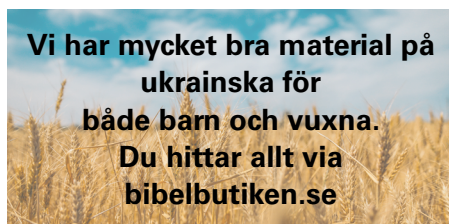
185 x 132 mm, altavvikning, guldfoliering. Julevangeliet från Lukas 2. Plats att skriva hälsning på baksidan. Möjlighet att skänka en gåva till bibelsällskapet i Ukraina finns i samband med beställning.

Pris: 10 kr
Artikelnr: 864

2

Kuvert

Vita kuvert säljs separat, 3 kr/st.
Artikelnr: 866

Vi har mycket bra material på ukrainska för både barn och vuxna. Du hittar allt via bibelbutiken.se

3

Den första julen

Klara, färdiga, hitta! Följ med Maria och Josef på deras färd till Betlehem.

Pris: 99 kr
Best nr: 2404

6

Tala väl

Boken vill hjälpa predikanter att tala väl om andra trosbekännare, samtidigt som den erbjuder nya perspektiv på evangeliebokens predikotexter.

Pris: 289 kr
Best nr: 2716

4

Supercoola berättelsen om julen

Med korta texter på rim får du följa hur Jesus föddes.

Pris: 20 kr
Best nr: 2563

7

Bokens folk

En kulturhistorisk exposé om läsandets, skrivandets och böckernas betydelse.

Pris: 239 kr
Best nr: 2867

5

Bibelfavoriter, julen

Hårdpärm. Perfekt att läsa högt. Innehåller tips på lekar och samtalsfrågor.

Pris: 59 kr
Best nr: 2534

8

Steg för steg studiebibel

Folkbibeln 640 färgsidor med nyhetsgrafik som förklarar sammanhangen genom illustrationer, diagram, kartor och tabeller.

Pris: 599 kr
Best nr: 2812

Se hela vårt sortiment på www.bibelbutiken.se

butik@bibeln.se 018-18 63 30

BIBEL
BUTIKEN

Ja tack, jag beställer följande:

1 _____ Julkort	5 _____ Bibelfavoriter, julen
2 _____ Kuvert	6 _____ Tala väl
3 _____ Den första julen	7 _____ Bokens folk
4 _____ Supercoola berättelsen om julen	8 _____ Steg för steg studiebibel

Jag vill bidra till bibelarbetet med en gåva

☐ 50 kronor ☐ Valfritt belopp _____

Klipp ut och sänd talongen till:
Bibelsällskapet, Bangårdsgatan 4A
753 20 Uppsala

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ Ort _____

Mob _____

Mejl _____

Fraktkostnad och expeditonsavgift 69 kr tillkommer. Reservation för slutförsäljning. Talongen giltig till 2023-12-31

Du kan även beställa på www.bibelbutiken.se eller ringa 018-18 63 30

Be för Niger

Den 26 juli 2023 rapporterade olika internationella medier om en potentiell kupp på gång i Niger. Informationen fick en helt ny dimension i och med tillkännagivandet av militärjuntans maktövertagande senare på natten mellan den 26 och 27 juli 2023. Nigers bibelsällskaps generalsekreterare, Hama Yaye, delar med sig om hur han upplevde dagarna som följde.

"Vid den tiden kom jag tillbaka från en missionsresa i Kenya, men vårt flyg kunde inte landa i Niamey och omdirigerades plötsligt på grund av den oväntade stängningen av gränserna. Detta ledde oss till en tvångslandning i Ouagadougou i Burkina Faso där vi välkomnades av vänner.

När jag befann mig utanför mitt land väcktes ett tidigare trauma som resulterade i feber och muskelsmär. Det var dock betryggande att vara i säkerhet och i värdfamiljens vård. Vi är ständigt på vår vakt och mycket oroliga. De goda nyheterna är: några gränser öppnades och vi kunde hitta ett flyg den 6 augusti 2023."

BIBELSÄLLSKAPETS kontor i Niger är beläget i stadens centrum. Det stängde på ef-

termiddagen den 27 juli 2023 för att personalen skulle kunna komma hem tidigt. Det finns ingen generell risk för attacker mot bibelverksamheter. Bibelsällskapets kontor är återigen öppet och i funktion.

OM SANKTIONERNA består kommer det att ytterligare påverka den fattiga befolkningen. De kristna uppmanas att be tillsammans med de andra religiösa grupperna i landet.

Böneämnen

- Be för hälsa och helande från trauman för Bibelsällskapets generalsekreterare
- Be för fred i landet och Sahelregionen
- Be för att Guds ljus ska lysa genom bibelsällskapet i Niger så att människor ska få tro och hopp i situationen.

Det här är Svenska Bibelsällskapet: Svenska Bibelsällskapets uppdrag är att göra Bibeln översatt, känd, spridd och använd i Sverige och internationellt.

Visionen är att ständigt öppna nya möjligheter till möten mellan människor och Bibeln. Att översätta och sprida Bibeln och hjälpa människor i olika livssituationer och sammanhang att ta del av Bibelns texter ingår därför i målsättningen för arbetet.

Vi är en ekumenisk ideell förening som leds av en styrelse och ett huvudmannaråd. Huvudmannarådet består av representanter för kyrkor och samfund i

Olika sätt att ge en gåva till Bibelsällskapets arbete.

Smått och gott | NOTISER OCH KALENDER

PG 90 06 26-3
BG 900-62 63

KOLLEKT
Kontakta Lotta Ring
för info om ändamål.

AUTOGIRO
Bästa formen för
givande. Beställ talong
för avtal på 018-18 63 30
eller info@bibeln.se

TESTAMENTE
Beställ magasin med
tips och råd.

SWISH
900 62 63

ONLINE
Skänk en gåva via
bibelbutiken.se

Kalender

26 september

Föreläsning. Anders Göranzon medverkar. Fjellstedtska skolan, Uppsala. Svenska kyrkan.

12-18 oktober

United Bible Societies World Assembly Nederländerna. Anders Göranzon och Karin Wiborn deltar.

17 oktober

Webbinarium om Bibeläventyret för intresserade.

23-25 oktober

Instruktörskurs för Bibeläventyret, Gamla testamentet. Hjälmargården, Lappe. Se: bibelaventyret.se

8 november

Bibelbesök. Anders Göranzon medverkar. Adolf Fredriks församling, Stockholm. Svenska kyrkan.

11-12 november

Bibelhelg. Anders Göranzon medverkar. Nybrokyrkan Falun. Ekumeniakyrkan.

23 november

Webbinarium om Bibeläventyret för intresserade.

24-25 november

Bibliodramakonferens. Anders Göranzon medverkar. Stockholm. Ekumeniskt.

8 december

Webbinarium om Bibeläventyret för intresserade.

21 januari 2024

Bibelns dag. Ekumeniskt.

Information och anmälan
till höstens webinarium.

Sonja får god hjälp av Michelle i korttillverkningen.

Korten glädjer både producenterna, köparen, mottagaren av kortet och dem som får tillgång till en bibel tack vare försäljningen.

Kreativitet som bidrar till bibelspridning

Sonja Andersson jobbar sedan 2004 som kyrkvaktmästare i Svenska kyrkan i Kalmar. I sitt arbetsliv kommer hon i samtal med många människor och att be för dem faller sig naturligt. I början av 2023 fick Sonja tanken att göra något mer än att be. Hon började skicka kort till personer som betydde mycket för henne. Detta blev starten för den korttillverkning som hon och dottern Michelle bedriver till förmån för Svenska Bibelsällskapet.

SKAPANDET BLEV GIVANDE för både Sonja och mottagaren:

– Jag köpte stämplor och schabloner och satte i gång. Det var roligt att skapa något personligt, och alla blev väldigt glada över att få en handgjord hälsning.

En morgon vid frukostbordet föddes idén att tillverka kort till försäljning och skänka pengarna till välgörenhet – då skulle någon mer bli glad. 14-åriga dottern Michelle ville gärna hjälpa till, och eftersom Michelles gudfar Anders är generalsekreterare på Bibelsällskapet frågade de honom om de kunde starta ett insamlingsprojekt till förmån för Bibelsällskapet. Det var så klart välkommet, och Sonja och Michelle fick hjälp av Bibelsällskapet med affischer med information och Swish-nummer.

EN DEL PYSSELMATERIAL hade Sonja och Michelle redan hemma, men de kompletterade med ett 50-pack kort och kuvert, cellofanpåsar och stämplor med kristna budskap och bibelcitat. Efter att de testat lite olika kortdesign valde de ut några motiv som de började serietillverka.

– Det var roligt att tillbringa tid tillsammans och experimentera med färger och tekniker, berättar Sonja.

I april presenterade Sonja projektet för sin kyrkoherde och de ansvariga i frikyrkorna. De fick även hjälp av Svenska kyrkans kommunikatör att sprida information via hemsidan och församlingsbladet. Tanken var att skicka runt två lådor med kort i Kalmars kyrkor och samtidigt berätta om Bibelsällskapets arbete.

Efter påskens fasteinsamling delade Sonja och Michelle ut lådor och infomaterial till de första församlingarna och bad kyrkvårdar och präster att pålysa projektet före gudstjänsten.

– **DET BLEV GENAST SUCCÉ!** berättar Sonja, runt 30 kort såldes första veckan och vi fick bråttom att tillverka fler.

I dagsläget har det kommit in drygt 7 000 kronor till bibelsällskapet. Pengarna används för bibelutdelning till människor som inte har råd att betala för sin egen bibel.

– Snart är det dags att börja tillverka julkort, och två vinnor är intresserade av att hjälpa till. Vi kanske kan bli en liten pysselgrupp?

– Och kanske någon av er som läser detta blir inspirerad att starta ett liknande projekt? säger Sonja.

Sonja tipsar

Bra-att-ha för att komma igång:

- Storpack kort och kuvert
- Stämplor och stämpelfärg
- Stenciler, maskeringstejp, cellofanpåsar
- Infomaterial från Svenska Bibelsällskapet

Ta gärna kontakt med din församling och presentera projektet i samband med gudstjänsten.

